

GEMEENTERAADSVERKIEZING 2026

Instructie handelings- perspectief vermoedens ronselen volmachten

Op 1 januari 2026 is de Wet aanscherping strafbaarstelling ronselen in werking getreden. Met deze wet worden in de Kieswet nadere regels over het verlenen van een volmacht opgenomen, die eerder nog niet in de Kieswet stonden. Ook is de strafbaarstelling voor het ronselen van volmachten in artikel Z 8 van de Kieswet aangepast, met het doel dat de bepaling beter aansluit bij de huidige tijd. In deze instructie staat welke stappen de gemeente kan nemen bij vermoedens van ronselen van volmachten.

Het is aan de volmachtgever zelf om te bepalen of degene een volmacht wil afgeven, en zo ja, aan wie degene een volmacht wil afgeven. Wanneer het initiatief niet bij de volmachtgever ligt, maar bij een ander persoon die invloed probeert uit te oefenen op de keuze van de volmachtgever, dan kan dit mogelijk een situatie van het ronselen van volmachten zijn. Er vallen meer gevallen onder de nieuwe tekst van dit artikel dan onder de oude tekst van het artikel. Daardoor kan er sneller sprake zijn van het ronselen van volmachten. Zowel het afgeven van een onderhandse volmacht als het indienen van een verzoek tot een schriftelijke volmacht kan onder ronselen vallen.

Vanaf 1 januari 2026 luidt de strafbaarstelling als volgt:

'Degene die opzettelijk een persoon benadert om die persoon ertoe te bewegen:

- a. het formulier op zijn stempas, bestemd voor het stemmen bij volmacht als bedoeld in artikel L 14, te ondertekenen en deze pas af te geven; of
 - b. een verzoekschrift als bedoeld in artikel L 8 in te dienen,
- wordt, als schuldig aan ronselen, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de derde categorie.'

Stappenplan bij vermoeden van ronselen

Bij vermoedens van ronselen van volmachten is het aan de burgemeester om af te wegen of er nader onderzoek dient plaats te vinden. Het is van belang om zorgvuldig te handelen. Hieronder staat een stappenplan dat kan worden gevolgd om inzichtelijk te krijgen wat er aan de hand is. Zodat de burgemeester op basis van een volledig beeld kan besluiten of nader onderzoek nodig is.

1 Neem contact op met de melder

Het vermoeden van ronselen is zeer waarschijnlijk door iemand gemeld of geuit. Neem contact op met diegene om na te gaan waarop de melding van ronselen is gebaseerd. Was er bijvoorbeeld (telefonisch) contact opgenomen met de persoon zelf? Of was er een bericht geplaatst of verstuurd naar aanleiding waarvan vermoedens zijn ontstaan?

2 Neem contact op met de betreffende persoon of partij(en)

Waarschijnlijk zijn er vermoedens richting een specifiek persoon of één of meerdere partijen geuit. Neem contact op met de betreffende persoon of partij(en).

De persoon of partij in kwestie kan waarschijnlijk meer informatie geven over hoe vanuit diegene of de partij is gecommuniceerd over volmachten.

3 Beoordeel de situatie aan de hand van de feiten

Beoordeel of er mogelijk sprake kan zijn van een strafbare situatie. Kijk allereerst of de volmacht juist is verleend. Een juiste volmacht wordt op initiatief van de volmachtgever verleend. De volmachtgever geeft uit eigen overweging de volmacht aan een specifiek persoon en geeft aan die persoon mee hoe er gestemd moet worden met de volmacht: op een specifieke kandidaat of blanco. De volmachtgever attent maken op de mogelijkheid van volmacht is toegestaan, net als het aanbieden van hulp bij het uitbrengen van de volmacht. Denk bijvoorbeeld aan een familielid dat aanbiedt om te stemmen voor de volmachtgever, of een politieke partij die aanbiedt om op verzoek van de volmachtgever diegene aan een volmachtner te koppelen, wanneer de volmachtgever niemand kent die het kan doen. De volmachtgever overtuigen of dwingen om een volmacht te verlenen is niet toegestaan, het is dan namelijk niet meer op initiatief van de volmachtgever. Ook moet de volmachtgever zijn stemwens kunnen meegeven aan de volmachtner. Een volmacht verlenen waarop de naam van de volmachtner niet staat vermeld, zodat deze later kan worden ingevuld is niet toegestaan. [Bekijk een aantal voorbeelden over het juist verlenen van een volmacht en eventuele strafbaarheid.](#)

4 Neem contact op met de driehoek

Wanneer er voldoende inzicht in de situatie is, kan er worden afgewogen of er reden tot nader onderzoek is. Dit besluit kan worden genomen in overleg met de driehoek. In het geval dat nader onderzoek dient plaats te vinden, doet de burgemeester aangifte van ronselen. Op die wijze kan er onderzoek plaatsvinden door de politie. Uiteindelijk is het aan het Openbaar Ministerie om eventueel tot vervolging over te gaan.

Meer informatie

Meer informatie over het organiseren van verkiezingen vind je op www.kiesraad.nl.

Voor vragen kun je contact opnemen met de Kiesraad via:

- E-mail: informatiepunt@kiesraad.nl
- Telefoonnummer: 070 426 73 29

Maart 2026